

ARJAN EDERVEEN HEEFT HET GEWOON

Door / Hans Blommaert, beeld / De Toko, Toneelgroep Amsterdam, Jasper Zwartjes

Zijn briljante serie nepdocumentaires 30 Minuten is eindelijk uit op dvd. Zijn toneelstuk Echt iets om naar toe te leven komt na een pauze van bijna een jaar weer op de planken, met Roeland Fernhout als zijn nieuwe tegenspeler. Tijd voor een gesprek met Arjan Ederveen, een van de meest oorspronkelijke en getalenteerde theater-, tv- en filmmakers van Nederland.

De lijst van televisieklassiekers is lang. *Theo en Thea*, *Petit Populaire*, *Kreatief met kurk*, *Borrelijd* en *30 Minuten*. Met *Theo en Thea* is een hele generatie opgegroeid – de beelden van Koos Postema met een schets van een piemel op z'n broek geplakt en het interview van Thea met twee 'lesbische potten' zitten voor altijd in ons geheugen opgeslagen. De cursus *Kreatief met kurk*, waarbij je altijd van je af moest snijden, en waarin Ederveen als een briljante Mona van *Story* op bezoek ging bij een magnetiserende dame in een rolstoel, kent ook vrijwel iedereen. Het merendeel van deze series was al lang uit op dvd, met uitzondering van de pornoshow *Petit Populaire* en het briljante *30 Minuten*. Op *Petit Populaire* zullen we nog een tijdje moeten wachten, maar de VPRO heeft in al zijn wijsheid besloten *30 Minuten* eindelijk op dvd uit te brengen: veertien afleveringen plus een extra bonusaflevering.

Wat is dat voor bonus?

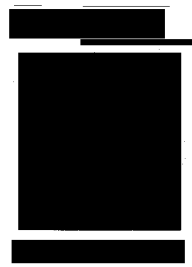
"We hebben destijds ook een kerstspecial gemaakt, getiteld *50 Minuten*. Die is maar door weinig mensen gezien omdat hij met Kerst is uitgezonden en toen zat iedereen natuurlijk bij zijn ouders naar het kerstcircus en *Sissi* te kijken. Die kerstspecial, *50 Minuten*, is een soort terugblik. We zien hoe het verder ging met de mensen uit de eerdere afleveringen van *30 Minuten*. Erg leuk. Ik ben blij dat nu alles bij elkaar op dvd staat."

Is het voor jou ook leuk om de serie terug te zien?

"Ja, toch wel. Een aantal afleveringen is gewoon goed gelukt, zoals die met de junk en die met de telefonerende dame in haar appartementje, die alleen maar 'Daarom' zegt. Daarnaast zijn er afleveringen die me om persoonlijke redenen heel erg dierbaar zijn. Dat zijn bijvoorbeeld de afleveringen met Mary Dresselhuys en Albert Mol. Ik ben dolblij dat ik nog met die mensen heb kunnen werken. Dat waren toch de groten; mensen die ik altijd al erg bewonderde. En ik was net op tijd, zeg maar."

Hoe werkt zoiets? Maak je 30 Minuten om een acteur heen?

"Nee. Ik begin altijd met een idee, en dat idee werk ik uit. Vervolgens zoeken we daar een acteur bij, iemand die bij die rol past. En dan gaan we samen het geheel verder uitwerken. Ik, de andere acteur of acteurs en natuurlijk Pieter Kramer, de regisseur. Hij is degene die later in de montagekamer de aflevering moet maken, die alles wat we hebben opgenomen moet snijden en plakken tot het een geheel is van 30 minuten. Natuurlijk maak ik een script, maar daar kan nog van alles in veranderen. Tijdens de repetities, tijdens het draaien en uiteindelijk tijdens de montage. Ik bedoel, wanneer is een script nou af? Maar natuurlijk werk je het verhaal uit voordat je gaat filmen. En ik geef heel goed aan wat ik belangrijk vind in een karakter, of in een scène. Maar verder houd ik het graag open. Bijvoorbeeld die aflevering met Albert Mol. Ik wilde graag iets maken over moffenhoertjes. Eerst wilde ik het met Joop Admiraal doen, maar die wilde niet. Dan zoek je dus verder. Ik was dolblij dat Albert Mol het wilde doen, en

met hem hebben we die karakters verder uitgewerkt. Maar een aantal dingen stond vast, dingen die ik er echt in wilde hebben. Het is een creatief proces.”

30 Minuten is heel realistisch. Waar haal je de inspiratie vandaan?

“Ik kan goed kijken, denk ik. Daar haal ik waarschijnlijk mijn inspiratie vandaan. Maar ik vind dat een moeilijke vraag – het wordt me wel vaker gevraagd, en dan sta ik altijd met m’n bek vol tanden. Het is voor mij zo gewoon, zo natuurlijk – ik weet niet eens waar het precies vandaan komt, ik weet gewoonweg niet beter. Ik zie dingen die me opvallen, die ik opmerkelijk of typisch vind, en dan verdiep ik me daar in. Daar begint het, dat is het uitgangspunt.”

Komt 30 Minuten ooit nog terug?

“Nee. Het was geweldig om te doen, maar het is voorbij. Dit was het, ik wil geen nieuwe afleveringen meer maken. Ik heb alles gedaan wat mogelijk is binnen dat concept. De koek is op, ik wil mezelf niet herhalen. En dat gevaar zit er wel in als ik door zou gaan.”

Waar ben je nu mee bezig?

“Ik ben bezig met een script voor een film die ik met Erwin Olaf wil maken. Het is prettig om aan te werken, maar het is wel heel complex. Het is moeilijk om iets met een spanningsboog van anderhalf uur te maken. Veel moeilijker dan bijvoorbeeld een aflevering van *30 Minuten* waarvoor een spanningsboog van een halfuur nodig is. De film die ik wil maken gaat over drie vrienden die elkaar in de jaren tachtig, in de Amsterdamse krakerscène leren kennen. De tijd van De Trut, van ‘Geen Woning Geen Kroning’. Ze kraken samen een huis en worden goede vrienden. Dat is het uitgangspunt, en

vanaf daar volg ik ze een aantal jaren. Meer wil ik er nog niet over zeggen.”

Theo en Thea met Tosca Niterink, 30 Minuten met Pieter Kramer, nu een film met Erwin Olaf. Je werkt altijd met iemand samen.

“Klopt. Ik werk graag samen met anderen. Ik schrijf ook graag samen met anderen. Ik vind het prettig om te sparren, om elkaar op te juttten of juist af te remmen. Als ik alleen schrijf, dan heb ik vaak twijfel: is dit goed of juist heel slecht. Dan ga ik me druk maken, weet ik het niet meer en loop ik vast. Daarom is het fijn om er iemand bij te hebben zodat je je ideeën kunt toetsen. Twee weten meer dan één.”

Je hebt met veel bekende vrouwen samengewerkt: Adèle Bloemendaal, Tosca Niterink, Loes Luca. Wat spreekt je zo aan in die vrouwen?

“Je kunt mensen natuurlijk niet met elkaar vergelijken. Met Adèle heb ik samengewerkt voor *Theo en Thea en de ontmaskering van het Tenenkaasimperium*. Geweldig, ik heb ontzettend veel respect voor die vrouw. Ze is van een andere generatie, ik ben praktisch met haar opgegroeid. Ik heb ontzag voor haar, dat kun je rustig stellen. Loes Luca is niet alleen een geweldige collega met wie ik

graag werk, ze is ook een dierbare vriendin. Een zus. Een fantastische vrouw! Met Tosca Niterink heb ik heel mooie dingen gemaakt, dat was een prachtige, creatieve periode – *Theo en Thea, Creatief met kurk, Borreltijd* en natuurlijk *Petit Populaire*. Maar Tosca en ik zijn allebei onze eigen weg gegaan. De koek was op.

